

שיח ושיג בפרשה

"ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה:" (יא, כו)

כתב הגאון חתם סופר רמז מוסר כי הברכות והקללות לא נתנו אלא לבינונים יען שהצדיקים לא חוששים לכל זה, ולרשעים לא יועילו כל תוכחות שבעולם נמצא שכל הרעש הגדול הזה רק לבינונים שהם נמצאים בין שני גורי אריות יצר הטוב ויצר הרע על זה אמרו חכמינו זכרונם לברכה שהצדיקים שופטים יצר הטוב והרשעים שופטים יצר הרע והבינונים שופטים זה וזה ולהם יצדקו הברכות ואם חס ושלום קלקלו דרכיהם, יש קללות, בשביל זה קוראים את ארץ ישראל ארץ כנען שאם זכו הרי ארץ ישראל, ארץ זבת חלב ודבש ואם חס ושלום לא זכו ארץ כנען ראשי תבות כנור נעים עם נבל שהשכינה נקראת כנור נעים ואם לא חס ושלום ביד נבל כך כתוב בשמנה לחמו.

בספרי המוסר והחסידות נאמר כי "פרשת ראה" נקראת לעולם קודם חודש "אלול". ומרן הגאון הצדיק רבי יהודה צדקה זכר צדיק לברכה, וזכותו יגן עלינו אמן, אמר: שסדר הפרשיות: ראה שופטים, כי תצא, כי תבוא, נצבים, וילך, האזינו, וזאת הברכה, בראשית, רומז לנו דבר יפה. ראה ראשי תבות, ראה אלול הגיע, לפיכך "שופטים" ושופטים תתן לך בכל שערך, תבדוק מעשיך, תשפוט דרכיך, ועוד עליך לזכור "כי תצא" מן העולם אז יהיה "כי תבוא" לשמים, ושם תעמוד לדין שנאמר אתם "נצבים", אחרי כן "וילך" אך לאן? אם "האזינו" שמע לתורה, אז "וזאת הברכה", ואם לא אז "בראשית" מתחיל לגלול חדש לתקן הכל.

בחודש אלול צריך אדם לעבוד כמה שיותר לרכוש לעצמו מצות ומעשים טובים, ואפילו דקדוקי סופרים, חומרות וחסידויות, כיון שאינו יודע איזה מהם יכריע את הדין לטובה.

שאלו פעם את המגיד מדובנא, עליו השלום, במה שונה חודש אלול משאר חדשי השנה?

ענה להם כדרכו במשל: אדם אחד בא לבית הכנסת, ומרוב עשירותו היה לבו גס, ולא התערב בין הבריות, בקושי רב פלט "שלום" לכמה אנשים. והנה הגיע זמן הבחירות לועד בית הכנסת, ואותו עשיר הגיש מעמדותו. מיד החל לשנות את יחסו, לאחד קנה פתיחת ההיכל, ולשני הרמת ספר תורה, ולשלישי עליית ששי, וכך עשה בכל שבת ושבת, והיה מתערב עם הבריות. מה גרם לו זאת? הבחירות!!!

כך הוא האדם, בכל השנה שקוע בתרדמה עצומה, בקושי מגיע לבית הכנסת, בקושי מקים מצות בסיסיות, ועל חומרות, מאן זכר שמיה?? אולם בהגיע חודש אלול רואה הוא את עצמו קרוב ליום הדין, ומיד נותן אל לבו לקיים כל מצוה וחסידות שבאה לידין כדי ליפול בחלק החיים, הפרנסה, הבריאות, השלום, השלוה וכו'. ודבר ראשון שעלינו לדעת הוא, שיצר הרע אורב לנו בכל יום ובכל רגע, וכבר ספרו על חילים שחזרו מהמלחמה ששים ושמיים על הנצחון ופגשו בחסיד אחד שאמר להם: "חזרתם מן המלחמה הקטנה, ועתה נכונה לכם מלחמה גדולה - היא מלחמת היצר".

אהבת ישראל

קנאה מתוך צרות עין

לפעמים, הקנאה, שתוצאותיה שגויה, נובעת מצרות עין. דבר זה חמור ביותר, שאדם ישנא את חברו על לא עגל בכפו - אלא מסבת הצלחתו ושגשוגו, שהוא דבר שאינו תלוי בו כלל, אלא מתנת שמים.

אחרון הכהן השתבח בתורה הקדושה לנצח נצחים על טובת עין שהיתה לו במלכות אחיו הצעיר - משה רבנו עליו השלום. "וראך ושמח בלבבו" - כך העיד עליו הקדוש ברוך הוא יודע תעלומות לב, שלבו נקי ושמח במלכות אחיו הצעיר ממנו. ונתאר לעצמנו זאת, וכי דבר זה קל הוא אחרון הכהן רואה שהשכינה בחרה לה את אחיו הצעיר להיות מושיען של ישראל, להיות נביא ה' ושומע דברי ה', והוא רק כסגן, ובכל זאת נהג באחיו במדת עין טובה.

אדם מקבל הזמנה מידידו על חתנתו או על חתנת בנו, ואותו אדם בא לחתנה, מחיך לחברו, ובמאור פנים מאחל לו "מזל טוב", אולם בלבבו מצטמק ורע לו, קשה לו להשלים עם שמחת חברו, הקנאה מוציאה אותו מן העולם, ובפכט שהוא עדין לא זכה להנשא או בנו מעקב מלהנשא ורואה שחברו מסתדר - קשה לו. וישנם כאלה שהקנאה כל כך משתלטת עליהם, עד שגבר על פניהם אי שביעות רצון, כאלו לקחו להם את המזל, ויכולים להגיע עד נודי שנה בליה מעגמת נפש על הצלחת השני.

ופעמים רבות שמעתי מידידים שלא הופיעו בחתנת ידידיהם, שתשובתם היתה: לא הייתי מסגל לבא לחתנה ולראות בשמחת ידידי בזמן שאני מעקב מנשואי.

או כמו כן אדם שומע על ידידו שנולד לו בן והוא לא זכה להפקד - צר לו כאלו שמע איזו בשורה רעה. (רי יעקב ישראל לוגאסי)

אמונה

כב. הפשע של אדם מכניס כפירה לאדם. (ספר המידות)

שמירת על גזרי הצניעות

ובספר קב הישר (פרק פז) כתב: על פי הרוב מתהווים ריבות וקטטות בסעודות אף שהן סעודות של מצוה, במקום שאין שם דברי תורה ואין עניים, כי מה יש נחת רוח להקדוש ברוך הוא במסיבות שאין בתוכם שמחה של מצוה, ועל אחת כמה וכמה כשהשמחה מעורבת בהרהורים רעים, כגון שבמסיבה אחת יושבים אנשים ונשים בחורים ובתולות בחדר אחד, ועל ידי כן באים מכשולים גדולים, ובמחולות רוקדים אנשים עם נשים ביחד, ואינם יודעים שהשטן עם הרבה מזיקים רוקדים לפניו, ולשמחה כזו מה זו עושה. על כן כל איש הירא את דבר ה', יראה להושיב אנשים בפני עצמם ונשים במפני עצמן, כדי להתרחק מהעבירה, וכדי שלא יערבב השטן את השמחה של מצוה. ע"כ.

ובספר עבד נאמן (עמוד 374), מסופר על הגאון החסיד רבי שלום לופס זיע"א רבה של עכו, שכמה פעמים הזמינוהו לברית מילה, וכשהגיע לאולם, עוד לפני שנכנס פנימה, אמר למשמשו: "אליהו הנביא לא נמצא כאן!" וסב על עקבותיו. וכשהציץ השמש פנימה, גילה שבאולם לא היו מחיצות המפרידות בין הגברים לנשים! ורגיל היה לומר, שהקדוש ברוך הוא אינו משרה את שכינתו במקום שאין בו צניעות. ישמע חכם ויוסף לקח.

מי שהוזמן לחתונה של קרובי משפחה, וידוע לו שיהיו שם ריקודים מעורבים, וחושש שאם לא ילך יגרם מחלוקת במשפחה, יתכן שיהיה לו היתר להיות נוכח רק בשעת החופה [באופן שלא יתערבב בין הנשים], ומיד בגמר החופה יעזוב את האולם, ובכך יצא ידי חובת שמים, וגם כיבד את קרוביו שנוכחו לראות שהגיע לשמחתם. (ואין למו מכשול חלק ה)

אפילו אם אב מבקש מבנו לבוא לחתונה מעורבת של אחיו, יבוא רק לחופה, ומיד לאחר מכן ישוב לביתו, ואינו רשאי לשהות שם בזמן הריקודים.

{ ספר ילקוט יוסף (כיבוד הורים חלק ב עמוד רנב). וכתב בספר אום אני חומה (עמוד תנא) שבחור שחזר בתשובה, ועומד להקים בית בישראל על טהרת הקודש, והוריו מתנגדים שיערוך חתונה נפרדת, ומאימים עליו שאם לא יעשה חתונה מעורבת, ינתקו עמו כל קשר ולא יתמכו בו כלל, אין לו לשמוע לדברי הוריו. }

חתן שחלק מבני משפחתו חילוניים, וחושש שירקדו רוקדים מעורבים, יש לו לבקש מהתזמורת, שאם יתחילו בריקודים מעורבים, יפסיקו מיד את הניגונים. { ספר חופה וקידושין למורינו ראש הישיבה הרה"ג יצחק יוסף שליט"א (עמוד ער). }

(הרב אברהם ישראל)

משהו לנשמה

"אך פֶּאֶשֶׁר יֵאָכֵל אֶת הַצֵּבִי וְאֶת הָאֵיל כִּן תֵּאָכְלוּ הַטָּמֵא וְהַטְּהוֹר יִחְדּוּ יֵאָכְלוּ:" (יב' כב')

האדמו"ר מקלויזנבורג, הרב יקותיאל יהודה הלברשטאם, זצ"ל סיפר את שעבר עליו בשואה, בהיותו במחנה אושביץ. היה זה בערב שבת, עת הורידו את כל היהודים מהרכבת, ודחקו בהם להיכנס לתוך המחנה. בהכנסם למחנה נדחקו כולם פנימה, ואת האנשים שנמצאו כשירים לעבודה אספו למקום מיוחד ושם חילקו להם ארוחת בוקר בשרית, האנשים המורעבים והמיוסרים עטו על האוכל, אך האדמו"ר מקלויזנבורג סרב לקבל את מנתו, בהפטירו שבשום אופן הוא אינו רוצה לאכול טרפות וכך הוא צם במשך כל היום, ובערב נשכב תשוש ורעב לישון.

בבוקר של השבת נשמעה צעקה לכיוון האסירים, המכריזו לבוא לאכול. האדמו"ר ישב מכונס בתוך עצמו. וכשהתרוקן הצריף ולא נשאר בו אף אחד, הוא התפרץ בבכי, ונחלי דמעות זרמו מעיניו. למרות שהרבי לא נהג לבכות, הוא עשה זאת, כשהוא מתפלל לקדוש ברוך הוא על כל מה שקורה. בצהרי יום השבת בכיו של הרבי התגבר והוא אמר: "רבונו של עולם, נשארתי לבדי, חסר כל, את הכל לקחת ממני, נשארתי עירי ויחף, ועוד אלך ואוכל טרפות? איני רוצה לאכול טרפות, איני אוכל!" והנה בעודו יושב ומדבר עם עצמו נכנס אל הצריף יהודי מבוהל. הלה ניגש ישר אל הרבי ושאלו: "האם הוא הרבי מקלויזנבורג?"

הרבי נבהל לשמע השאלה, כי את הרבנים והאדמו"רים היו הגרמנים מובילים ראשונה אל הכבשן, אך תוך כדי דיבור בא אליו יהודי נוסף ואמר לו, שהוא חייב לגשת מיד אל הדלת, כיוון שמישהו ממתין לו. לא נותרה לרבי בררה, והוא קם ממקום מושבו, למרות חששותיו, וכאשר הגיע אל הפתח, ראה אדם מבוגר, יהודי שפנה אליו בשאלה, "האם הרבי מקשאנוב היה דודך?"

האדמו"ר עמד תוהו ומשתומם, מהיכן ידע איש זה כי הרבי שרוי במחנה אושביץ, ומהיכן ידע כי אכן רבי דוד מקשאנוב היה דודו?

אך יחד עם התמיהה השיב מיד ואמר ליהודי, כי אכן, הרבי מקשאנוב היה דודו. איש זה מיהר להושיט לאדמו"ר ככר לחם וצלוחית מלאה ריבה, ואמר לו, כי הוא הביא לו את האוכל, כדי שישביע נפשו, וכחרף עין נעלם האיש המסתורי והסתלק, והוא שוב לא ראה אותו.

כשסיפר האדמו"ר סיפור זה, אמר, כי אז הוא חש שיש אלוקים בארץ השומר עליו, מפני שלא רצה לאכול טרפות. מיד לאחר מעשה זה קיבל עליו מחדש שלא יאכל טרפה בשום אופן.

וכך ישב לו האדמו"ר מקלויזנבורג ואכל את סעודת השבת הכשרה, שזימן לו הקדוש ברוך הוא (613 סיפורים על תרי"ג).